

OSIJEK U SPOMEN SVOJEMU SUGRAĐANINU KNJIŽEVNIKU ANTI GARDAŠU

(Zbornik radova s međunarodnoga znanstvenoga skupa „Zlatni danci 9”, „Život i (djelo)vanje Ante Gardaša”, Filozofski fakultet Osijek, Filozofski fakultet Pečuh i Matica hrvatska Osijek, Osijek 2008.)

Najnoviji zbornik radova „Zlatni danci”, znanstvenoga skupa što se u organizaciji dvaju filozofskih fakulteta – Filozofskoga fakulteta u Osijeku i u Pečuhu te Matice hrvatske Osijek već devet godina uzastopce priređuje u Osijeku, svojevrsan je hommage Anti Gardašu, književniku koji je, reći će urednica **Ana Pintarić**, još za života proglašen klasikom i osječkim Andersenom. Sjećanja što ih bilježi uz godišnjicu smrti književnika, u proslavu naslovljenu njegovim riječima *U ruci će imati kiticu cvijeća i vedar osmijeh na licu*, dočaravaju ga kao čovjeka: „Anto Gardaš je volio život, radost, dobrotu, nadu, vjeru, ljepotu” i kao pisca: „Najviše je volio svijet djetinjstva kojim gospodari skupina znatiželjnih dječaka i pokoja djevojčica”; u danu njegova odlaska prizivaju nevjericu prijatelja i „vrelinu lipanjskoga dana”: „Još nam je nevjerojatna slika ispraćaja književnika na vječni počinak – ondje gdje su vode nabistrije, sunovrati najraskošniji, sunce najvrelije, zlatnici najsajniji... Jedan takav dan je kistom dočarao Vincent van Gogh – i jedan takav dan odabrao za odlazak.”

Znanstveni dio Zbornika, omeđen člancima sintetske naravi, s različitih motrišta osvjetljava književno stvaralaštvo Ante Gardaša. Tako odmah na početku rad **Dubravke Težak** *Gardaševo mjesto u hrvatskoj dječjoj književnosti* pruža uvid u cjelokupan, žanrovski raznorodan i raznovrsan, opus jednoga od „najčitanijih dječjih pisaca” koji „širu popularnost stječe osamdesetih godina kad objavljuje svoja tri znanstvenofantastična romana”. Iz bibliografije Ante Gardaša i o Anti Gardašu, priložene na kraju Zbornika, koju je priredila **Mihajla Savić**, razvidno je da je Gardaš ne samo pisao mnogo nego da se i o njemu mnogo pisalo. Radovi u zborniku, a predstaviti ćemo ih po tematskoj srodnosti, pokazuju da o Gardašu ipak još nije sve rečeno.

Usmenoknjiževna izvorišta proze Ante Gardaša, kojega uz Ivanu Brlić-Mažuranić i Sunčanu Škrinjarić stavlja u red „usmenoknjiževnih oplemenjivača”, raščlanjuje **Stjepan Hranjec**. Čvrstu vezu s usmenom

književnom tradicijom potvrđuje i analiza jezika Gardaševih bajki, što su je provele **Ljudmila Vasiljeva** i **Nataša Veinović**. Na oživljavanje *Legende o bijeloj ženi* pozornost svraća Janja Prodan u članku *Vrtlareva priča u Gardaševoj 'Prikazi'*. Zanimljive podatke o recepciji književnoga djela Ante Gardaša u rodnoj mu Bosni i Hercegovini (rođen je u Agićima pokraj Dervente) donosi **Vlado Pandžić**. Primorski krajolik, svemirski beskraj, Osijek, slavonsko-baranjski krajolici, europski gradovi – književni su prostori koje na predlošku od petnaest Gardaševih romana utvrđuje i opisuje **Ana Pintarić**. **Ivan Bošković** podastire razloge zašto roman *Duh u močvari* može ponijeti ne samo žanrovsku odrednicu dječjega kriminalističkoga nego i ekološkog romana. Pripovjednim postupcima kojima Gardaš uspijeva pridobiti svojega čitatelja bavi se **Jasna Ažman**, a **Katija Bakija** u radu naslovljenu *Anto Gardaš – autoritativni pripovjedač s odmakom* promatra Gardaševe bajke u kontekstu suvremenih književnih teorija pripovijedanja. O dječjem pjesništvu Ante Gardaša i njegovim dominantnim mjestima kao što su prostor, kolorizam, urbanizam i tradicionalizam piše **Dragica Dragun**. Komparativni pristup značajka je dvaju radova. U radu *Prvi kontakt* **Franjo Nagulov** i **Dragica Dragun** uspoređuju Gardašev roman *Ljubičasti planet* i popularni televizijski znanstvenofantastični serijal *Zvezdane staze*, dok **Olha Kravec** pak pronalazi poveznice između ukrajinskoga bajkopisca iz Lavova Igora Kalineca i Ante Gardaša. Zastupljenost Gardaševih djela u osnovnoškolskim čitankama i lektirama te metodičke pristupe tim djelima istražilo je nekoliko autorica: **Lidija Bakota** i **Valentina Majdenić**, te **Jadranka Nemeth-Jajić** i **Vesna Bjedov**, dok na mogućnosti koje Gardaševa djela pružaju u nastavi hrvatskoga jezika upućuju članci *Priče Ante Gardaša u nastavi jezičnoga izražavanja* **Karol Visinko** i *Jezik Gardaševe proze i nastava hrvatskoga jezika* **Irene Vodopije** i **Dubravke Smajić**.

Donesenim novim uvidima u Gardaševo stvaralaštvo, radovi u Zborniku, ukupno njih devetnaest, vrijedan su prilog bogatoj literaturi o Anti Gardašu.

Jadranka Nemeth-Jajić